

Felles innsats til felles beste. Et distriktseksempel.

Det er gøy å få til fag- og tjenesteutvikling sammen. Her jeg jobber i Vest-Telemark har vi fått til noe bra sammen. På tvers av fagtjenester og på tvers av kommune og spesialisthelsetjeneste. Vest-Telemark består av 6 små kommuner med tilsammen ca 14000 innbyggere. PPT og barnevern er felles for alle 6 kommunene, helsestasjon og psykisk helse er hver for seg ute i kommunene. Hva har vi fått til? Jo, vi har fått økt vår felles kompetanse om betydning av samspill og tilknytning som grunnlag for god helse og trivsel; alt fra BUP nivå, via ppt, helsestasjon, psykisk helse og barnevern, helt ut i den enkelte barnehage og familie. Vi kommer tidligere inn med veiledning på samspill og tilknytning til barnas omsorgspersoner. Vi tror dette har god forebyggende effekt, og vi tror vi raskere fanger opp de sårbare familiene og tilbyr hjelp.

Hver for seg hadde nok alle tjenestene som nevnt innledningsvis hatt interesse for tema samspill og tilknytning, men ingen ting var samordna eller koordinert. Det å få til en samordna og koordinert fag- og tjenesteutvikling på dette feltet er det vi har begynt å få en opplevelse av at vi får til hos oss. Det er gøy, og det gir mersmak.

Hos oss har særlig videobasert samspillsveiledning i form av MarteMeo og veiledningsprogrammet COS-P vært sentralt for å få til dette. Fram til for 3 år siden var det ansatt kommune-psykolog i Vest-Telemark, med oppgaver knytta til barn og familiearbeid, både på systemnivå og i form av arbeid direkte i sak. Hun tok et 4

dagers sertifiseringskurs i COS-P og fant det svært nyttig i sitt arbeid. I tillegg inviterte hun kollegaer fra helsestasjon og psykisk helse på sponset opplæring året etter, dette takket være et sjeldent tilfelle av raust kursbudsjett som måtte brukes opp. Dermed, for en sum på under 40 000 kr hadde nå 6 stk fra flere kommunale tjenester den samme opplæringa. De som trengte moralsk støtte på å komme i gang, kunne dermed be om hjelp fra de andre. Det ble opprettet et ”vedlikeholds- og inspirasjonsnettverk” for de som hadde COS-P opplæring. Etter hvert som flere har sett nytten av å ta COS-P har nettverket økt.

Parallelt med opplæring i COS-P for flere av

de kommunale tjenestene i Vest-Telemark drev en ildsjel ved BUP Notodden et opplærings- og veiledningstilbud i MarteMeo, der ansatte fra lokal PPT og barnevern deltok. Opplæringa ble holdt i lokalene til PPT, sånn at det var praktisk gjennomførbart å delta, selv i en hektisk PPT-hverdag. Og igjen, det ble opprettet et MarteMeo-nettverk for å inspirere til å vedlikeholde og videreutvikle metoden. Her har det også kommet flere til etter hvert.

Tenkningen til grunn for COS-P passer som hånd i hanske med MarteMeo. Etter hvert som veiledningsmodellene hver for seg ble erfart som nyttige, er det noen som opparbeidet seg erfaring med begge modeller. Representanter fra spe- og småbarnsteamet ved BUP deltar i både COS-P og MarteMeo nettverkene, og har fått større ansvar enn øvrige til å holde nettverkene faglig oppdatert på ny kunnskap fra nevropsykologi, utviklingspsykologi og forskning på tilknytning og traumer.

Hvilken effekt har dette hatt i praksis for oss her i Vest-Telemark?

På individuelt nivå: De viktige omsorgspersonene nærmest barna får tilbud om veiledning i form av COS-P, eller Trygghetssirkelen på norsk, fra helsestasjon og psykisk helse. Hos 1 av helsestasjonene gis nå COS-P til alle som får barn, som et standard gruppetilbud i regi helsestasjonen. I 4 andre kommuner er det individuelt tilbud om COS-P, med lav terskel.

Barnevern har også sertifisering og kan gi individuell veiledning i saker som følges av dem. Selv BUP har fått COS-P som tilbud hos seg, både på gruppenivå og individuelt. Erfaringa er at foreldre som har barn henvist BUP finner det svært nyttig å få veiledning på samspill med eget barn, uavhengig av diagnose. I saker med mer komplekse og sammensatte behov, der hovedutfordring er samspill og tilknytning, kan familien henvises til spe/småbarnsteam ved BUP der tilbudet er utvidet med behandlingsmodellen av COS-P, som er COS-I (Circle of Security- Intervention), i tillegg til andre tilknytningsbaserte behandlingstilbud.

På systemnivå: PPT Vest-Telemark har hatt undervisning om betydning av samspill og

tilknytning i barnehagene, basert på materialet fra COS-P. I tillegg tilbyr PPT veiledning over tid til barnehagene, i form av videobasert samspillsveiledning. Personalet inviteres til å reflektere over egen praksis, egne tanker rundt samspill med barn, basert på små filmsnutter som filmes på stedet. Her er COS-P tenkningen flettet sammen med samspillselement fra MarteMeo.

Samme kommune som har innarbeidet COS-P som gruppetilbud til alle, har også hatt COS-P veiledning for kommunens barnehager. Gjennom å anerkjenne de voksne i barnehagen som betydningsfulle omsorgspersoner for barna, gis de anledning til en personlig refleksjon over sin egen voksenrolle, med de styrker og sårbarheter hver enkelt av oss har. Ikke som distanserte fagpersoner for barn, men som nære og betydningsfulle voksne for barna: Større, sterkere, klokere, god. Erfaringa er at det også har åpnet opp, og senket terskelen, for de vanskelige samtalene med foreldre. Barnehagen ser seg selv som "hendene rundt hendene" i større grad enn før: Som de viktige voksne lokalt som tar ansvar for å invitere foreldre til felles refleksjon over barn som vekker bekymring. Også her større, sterkere, klokere, god. Det skal være trygt å være foreldre i møte med barnehagen. Også for de mest sårbare foreldrene.

Brekkpunktet

Vi har erfart "brekkpunktet"! Den nesten magiske opplevelsen av at snøballen plutselig ruller videre, UTEN Å DYTTE!! Ting ruller litt uanstrengt, av seg selv... og blir selvforsterkende. Fra å være noe som krevde mye planlegging; høy motivasjon hos de tidligste ildsjelene; en litt seig overgang fra lite samarbeid, fellestenkning og praksis; til mer uanstrengt felles tenkning og praksis. Nå kan vi nesten ikke huske hvordan det var å ikke ha et felles språk om samspill og tilknytning. På tvers av fagtjenester. I et distrikt med store avstander, mange som jobber alene eller i et lite fagmiljø, er vi plutselig ikke lenger alene! Vi får hjelp til å utvikle oss selv, kompetansen vår og den tjenesten vi er ansatt i. Vi får en opplevelse av å være del av noe større enn

hva hver enkelt av oss hadde fått til hver for seg. Det tror vi øker faglig tilfredshet i jobben. Og gir økt kvalitet på tjenestene.

Er vi i mål? Nei, langt derifra! Det fine med godt samarbeid og godt utviklingsarbeid, er at det genererer mer av dette! Vi blir et kreativt og lærende fellesskap. Og det er himla engasjerende, og motiverende.

Fra min tidlige start som kommunepsykolog i Vest-Telemark, har jeg nå fortsatt min utviklingspost som psykolog, i samme område, fra 50%

stilling ved BUP, og 50% stilling i PPT. Og jeg ser at det fortsatt er mye uoppdaga land og ubrøyta mark der ute. Personlig ser jeg fram til å ta med meg noe av det nyeste innen traumebehandling for spe- og småbarn; spesifikk opplæring i kroppslig regulering av traume gjennom lek og godt voksenstyrt samspill; fra BUP- via COS-P og Martemeo nettverkene som alt er der- til de betydningsfulle voksne helt nærmest barna. Jeg gleder meg.

Gørild Bothner Kanstad